

Høringsnotat om ny forskrift om rammeplan for samiske grunnskolelærerutdanninger trinn 1–7 og trinn 5–10 ved Samisk høyskole

1. Bakgrunn for forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning ved Samisk høyskole

Høringsnotatet omhandler det som spesifikt gjelder samisk grunnskolelærerutdanning som gis ved Samisk høyskole.

Utkast til forskrift for grunnskolelærerutdanning ved Samisk høyskole bygger på utkast til forskrift om rammeplan for de samiske grunnskolelærerutdanningene for trinn 1-7 og trinn 5-10, slik det ble oversendt fra samisk rammeplanutvalg 2. november 2009, og på utkast til forskrift for norsk grunnskolelærerutdanning, som ble sendt på høring fra departementet 6. november 2009. Oppbygging, struktur og de fleste formuleringer er sammenfallende i de to forskriftsutkastene.

For de formuleringene som er like vises det til høringsnotatet for norsk grunnskolelærerutdanning, jf. Kunnskapsdepartementets brev av nevnte dato.

Egen eller felles forskrift:

Utvalget vurdering:

Samisk rammeplanutvalg har diskutert to løsninger for forskrift for samisk grunnskolelærerutdanning:

1. En felles forskrift der bestemmelsene som gjelder samisk lærerutdanning fremgår som særbestemmelser og eventuelle unntak.
2. En egen forskrift for samisk lærerutdanning

Samisk rammeplanutvalg har vedtatt å foreslå en egen forskrift for samisk grunnskolelærerutdanning. Det fremgår av utvalgets begrunnelse av 29. oktober 2009 følgende: *”Egen forskrift for samisk grunnskolelærerutdanning synliggjør og fremmer felles målsetting for samene om å etablere egne utdannings- og undervisningsinstitusjoner og fastsette innhold for disse. Forskrift for samisk grunnskolelærerutdanning er et skritt i den retningen som kan gjøre det mulig å realisere selvbestemmelse for samer og kan synliggjøres i Norge og i andre nordiske land. Dette gir større autonomi for å fastsette innholdet i undervisningen slik at det gjenspeiler dagens og fremtidens behov i det samiske samfunnet. Dette er i tråd med Norges ratifisering av ILO-konvensjonen nr 169 (§ 27) og urfolkserklæringen (2007, § 14).... En egen forskrift for samisk grunnskolelærerutdanning vil tydelig profilere, fremme og synliggjøre samiske anliggender.”*

Departementets vurdering:

Departementet mener det er viktig å fastholde at samisk grunnskolelærerutdanning har mange likhetspunkter med norsk grunnskolelærerutdanning. Departementet velger likevel å tillegge utvalgets vurdering av fordelene med en egen forskrift stor vekt, og vil derfor sende på høring forslag om egen forskrift for grunnskolelærerutdanning ved Samisk høyskole.

Departementet mener det også er behov for å synliggjøre den samiske dimensjonen i den nasjonale grunnskolelærerutdanningen. Derfor er det tatt inn formuleringer om samiske barns rett til opplæring i formålsparagrafen til forskriften for norsk grunnskolelærerutdanning.

2. Den enkelte paragraf med merknader

§ 1 VIRKEOMRÅDE OG FORMÅL

Utvalgets forslag til forskriftstekst

Forskriften gjelder for universiteter og høyskoler i Norge som gir samisk grunnskolelærerutdanning og som er akkreditert etter lov om universitet og høyskoler § 1-2 j§ 3-1.

Den samiske grunnskolelærerutdanningen er likeverdig med den nasjonale grunnskolelærerutdanningen.

Samisk lærerutdanning har samisk som undervisningsspråk.

Samisk lærerutdanning er forankret i samisk kultur og samfunn og har samiske læringsforståelser og undervisningsmåter som sitt utgangspunkt. Den samiske grunnskolelærerutdanningen gir allsidig kjennskap til samiske forhold.

Forskriften gjelder for 4-årig grunnskolelærerutdanning. Forskriften definerer rammene for samisk grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn og for 5.-10. trinn.

Forskriften skal legge til rette for at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr integrerte, profesjonsrettete og forskningsbaserte grunnskolelærerutdanninger med høy faglig kvalitet. Utdanningene skal forholde seg til Opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.

Institusjonene skal legge til rette for integrerte grunnskolelærerutdanninger med helhet og sammenheng mellom teori- og praksisstudier, mellom fag og fagdidaktikk og mellom fag. Grunnskolelærerutdanningene skal gi kandidatene solide faglige og didaktiske kunnskaper, kvalifisere til å nyttiggjøre seg forskning i utøvelse av læreryrket og for kontinuerlig profesjonell utvikling. Utdanningene skal kjennetegnes av et nært samspill med profesjonsfeltet og ulike samfunnsaktører. Utdanningene skal sette læreryrket inn i en historisk kontekst og et aktuelt samfunnsperspektiv og bidra til kritisk refleksjon og profesjonsforståelse. Samisk lærerutdanning skal sette læreryrket inn i en samisk kontekst og urfolkstekst.

Grunnskolelærerutdanningen skal kvalifisere kandidatene til å ivareta opplæring om samiske forhold og ha kunnskap om samiske barns rett til opplæring i tråd med opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen.

Merknader til § 1

A) Forskriftens virkeområde:

Utvalgets vurdering

Utvalget har foreslått å formulere dette til å forstås som ”universiteter og høyskoler som tilbyr samisk grunnskolelærerutdanning”. Departementet er kjent med at forslaget har vært drøftet i utvalget.

Departementets vurdering

Departementet ønsker å slå fast at forskriftens virkeområde er grunnskolelærerutdanning som gis ved Samisk høyskole. Vi viser til St.meld.nr. 11 (2008-2009):

”Samisk høyskole er den eneste institusjonen som tilbyr en fullstendig samisk utdanning av lærere til barnehage og grunnskole. Undervisningsspråket er samisk, som i all hovedsak er nordsamisk. Høyskolen har også et ansvar for lulesamisk og sørsamisk.(.....)Det skal være mulig å ta lærerutdanning med særlig vekt på nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk språk og kultur. Høyskolene i Bodø og Nord-Trøndelag har ansvaret for å gi undervisning i henholdsvis lulesamisk og sørsamisk språk og kultur som del av lærerutdanningen eller som videreutdanning. Samisk høyskole har det nasjonale ansvaret for samisk lærerutdanning og for å koordinere nettverksbygging med de andre høyskolene.”

Etter departementets vurdering vil utvalgets forslag ha store organisatoriske og økonomiske konsekvenser, som ikke har vært en del av rammeplanutvalgets mandat. Departementet syn, slik det er gjengitt i St.meld.nr.11, ligger fast. Departementets forslag fremgår av vedlagte forskriftsutkast.

B) Samisk som obligatorisk undervisningsspråk:

Utvalgets vurdering:

Utvalget foreslår at samisk skal fastsettes som undervisningsspråk for samisk grunnskolelærerutdanning.

Utvalget begrunner det slik: ”Samisk rammeplanutvalg viser til urfolkserklæringen artikkel 14, § 1, som vektlegger rett til å lære og å få opplæring i urfolks egne språk og egne lærings- og undervisningsmåter. Dette begrunnes i opplæringslovens § 6-1 og innebærer nord-, lule- og sørsamisk og er også forankret i samelovens språkregler. Etter Samelovens § 1-5 er samisk språk likeverdig med norsk.”

Utvalget har videre fremholdt at samisk som undervisningsspråk er særlig viktig med tanke på å utvikle samisk som akademisk språk, noe som igjen er viktig for å kunne gi god undervisning i alle skolens fag på samisk. Forskriftsfesting av samisk som undervisningsspråk ved Samisk høyskole vil, etter utvalgets oppfatning, støtte opp under Regjeringens språkpolitikk slik den framgår i bl.a. Handlingsplan for samiske språk (2009) og St. meld. nr. 23 (2007-2008). Departementets forslag fremgår av vedlagte forskriftsutkast.

Departementets vurdering

Departementet er enig med utvalget i at samisk skal være undervisningsspråk ved Samisk høgskoles grunnskolelærerutdanninger. Departementet foreslår at norsk skal være obligatorisk i grunnskolelærerutdanningen for trinn 1 – 7. Undervisningen i dette faget må foregå på norsk. Etter hva departementet erfarer, gjenstår det fortsatt noe arbeid før det foreligger et komplett samisk språkuttrykk i alle fag.

Departementet foreslår på denne bakgrunn å modifisere kravet om undervisningsspråk noe, ved å føye til formuleringen ”så langt det er mulig.” Departementets forslag framgår av vedlagte forskriftsutkast.

§ 2 LÆRINGSUTBYTTE

Utvalgets forslag til forskriftstekst

Felles læringsutbytte for kandidater i begge utdanningsløp:

Læringsutbytte må ses i sammenheng med fagenes innhold og arbeidsmåter i de to grunnskolelærerutdanningene.

KUNNSKAP

Kandidaten...

- har kunnskap om skolens og lærerprofesjonens egenart, historie, utvikling og plass i det samiske samfunnet og samfunnet forøvrig og om skolens formål, verdigrunnlag, lovgrunnlag, gjeldende læreplaner og ulike elevers rettigheter*
- har kunnskap om barn i vanskelige situasjoner og om barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv, på grunnlag av internasjonale konvensjoner, urfolkserklæringer og nasjonale lover*
- har kunnskap om samisk, nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for lærerprofesjonen*
- har kunnskap om samisk tradisjonell kunnskap innenfor det enkelte fagområde*
- kjenner utfordringer ved oppvekstvilkårene til samiske barn og unge*

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan selvstendig og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning i og på tvers av fag, med utgangspunkt i samisk tradisjonell kunnskap, samt*
- kan mestre samisk muntlig og skriftlig, vise kompetent språkbruk i profesjonssammenhenger og kunne undervise på samisk i sine fag.*
- kan legge til rette for utvikling av kompetanse i entreprenørskap og for at lokalt arbeids- og samfunnsliv, tradisjonsbærere og ressurspersoner involveres i opplæringen*
- kan gjøre nytte av samiske læringsmåter i opplæringen*

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan bidra til profesjonelt fellesskap mellom samiske lærere med tanke på videreutvikling av god praksis og yrkesetisk plattform også på tvers av landegrensene*
- kan bidra til å stryke en samisk, urfolks og internasjonal dimensjon ved skolens arbeid*
- kan utgjøre en støtte for samiske barns og unges utvikling og identitetsbygging.*

Merknader til § 2

Utvalgets vurdering

Det samiske rammeplanutvalget har formulert særskilte læringsutbyttebeskrivelser vedrørende den samiske kompetansen, som kommer i tillegg, eller er omarbeidet i forhold til læringsutbyttebeskrivelsene for den nasjonale grunnskolelærerutdanningen.

Departementets vurdering

Departementet mener det er viktig at den samiske dimensjonen klart kommer til uttrykk i disse beskrivelsene og støtter utvalget fullt ut på dette punkt.

§ 3 STRUKTUR FOR DIFFERENSIERT GRUNNSKOLELÆRERUTDANNING

Utvalgets forslag til forskriftstekst

(1) Krav til spesialisering og faglig sammensetning

Grunnskolelærerutdanningene skal være spesialiserte mot årstrinn i skolen, og kvalifisere for undervisning på henholdsvis 1.-7.trinn og 5.-10.trinn. Utdanningene skal organiseres som klart definerte og differensierte grunnskolelærerutdanninger og på en måte som sikrer progresjon i en helhetlig profesjonsutdanning.

***Fireårig lærerutdanning for 1.-7. trinn** skal normalt omfatte minimum fire undervisningsfag, der minst ett av fagene skal være på 60 studiepoeng og de andre fagene må være på minimum 30 studiepoeng. Fagkretsen kan ha et skolerelevant fag på 30 studiepoeng som ikke er undervisningsfag.*

Hovedvekten skal ligge på begynneropplæring. Overgang til masterutdanning etter tredje studieår kan erstatte ett undervisningsfag.

***Lærerutdanning for 5.-10. trinn** skal normalt ha minst tre undervisningsfag, derav minst to på 60 studiepoeng.*

Et undervisningsfag kan erstattes av en kombinasjon av undervisningsfag på 30 studiepoeng og skolerelevant fag på 30 studiepoeng. Overgang til masterutdanning etter tredje studieår kan erstatte ett undervisningsfag.

(2) Obligatoriske fag, fagenes og praksisopplæringens omfang

I begge utdanningene skal det være veiledet og vurdert praksisopplæring i alle studieårene. Praksisopplæring skal inngå som en integrert del av alle undervisningsfagene. Omfanget av praksisopplæringen skal være minst 100 dager fordelt over fire år; minimum 80 dager i løpet av de tre første studieårene, minimum 20 dager i løpet av det siste studieåret.

Praksisopplæringen skal være i grunnskolen og fordeles på både lavere og høyere årstrinn i det løpet som utdanningen kvalifiserer for. Det skal være progresjon i praksisopplæringen og den skal være tilpasset studentenes fagvalg i alle studieårene og knyttes til ulike deler av skolens virksomhet..

Praksisopplæringen bør tilrettelegges slik at det gjenspeiler et allsamisk perspektiv og gjennomføres ved skoler i minst to nordiske land.

Alle undervisningsfag skal omfatte fagdidaktikk og være profesjonsrettede lærerutdanningsfag. Alle undervisningsfag og skolerelevante fag og emner skal være forskningsbaserte og forankret i et forskningsaktivt fagmiljø.

Bacheloroppgave i det 3. studieåret er obligatorisk. Oppgaven skal utgjøre 15 studiepoeng av studiepoengene i pedagogikk og elevkunnskap.

Vitenskapsteori og -metode skal knyttes til arbeidet med bacheloroppgaven.

Bacheloroppgaven skal være profesjonsrettet med tematisk forankring i pedagogikk og elevkunnskap og/eller i andre fag.

Oppgavene bør ha et samisk perspektiv eller urfolksperspektiv.

For grunnskolelærerutdanning 1.-7.trinn er det obligatorisk med pedagogikk og elevkunnskap 60 studiepoeng, matematikk 30 studiepoeng og samisk 30 studiepoeng

For grunnskolelærerutdanning 5-10. trinn er det obligatorisk med pedagogikk og elevkunnskap 60 studiepoeng og samisk 30 studiepoeng.

Lærerutdanningsinstitusjonene skal legge til rette for et internasjonalt semester innenfor 4-årig grunnskolelærerutdanning.

(3) Studienes oppbygging

Grunnskolelærerutdanningen 1-7.trinn:

1.- 3. studieår:

- *Praksisopplæring*
- *Pedagogikk og elevkunnskap 60 studiepoeng (fordeles normalt 15+15+30)*
- *Matematikk 30 sp*
- *Samisk 30 sp (starter normalt første studieår)*
- *Undervisningsfag 60 sp (normalt 30+30, derav evt. et skolerlevant fag)*

4. studieår:

- *Praksisopplæring*
- *Undervisningsfag 60 sp., eventuelt to fag på 30 sp, hvorav ett kan være et skolerlevant fag på 30 sp*

Grunnskolelærerutdanningen 5-10.trinn:

1.-3. studieår:

- *Praksisopplæring*
- *Pedagogikk og elevkunnskap 60 studiepoeng (fordeles normalt 15+15+30)*
- *Samisk 30 sp (starter normalt første studieår)*
- *Undervisningsfag 90 sp (normalt 60+30, derav evt. et skolerlevant fag)*

4. studieår

- *Praksisopplæring*
- *Undervisningsfag 60 sp, eventuelt to fag på 30 sp hver, hvorav ett kan være et skolerlevant fag på 30 sp*

Merknader til § 3

a) Mobilitet og internasjonalisering

Utvalgets vurdering:

Utvalget foreslår en mer fleksibel organisering av fagfordelingen i samisk grunnskolelærerutdanning enn i norsk grunnskolelærerutdanning. I stedet for å fastlegge fagfordeling innenfor tre bolker: 1. – 2. studieår og 3. og 4. studieår, foreslår det samiske utvalget to bolker: 1. -3- studieår og 4. studieår. Ved Samisk høgskole vil man ha små studentkull. For å kunne drive rasjonelt og tilby et relativt bredt spekter av undervisningsfag, er det nødvendig å kunne organisere fagfordelingen fleksibelt og ikke binde opp til det enkelte studieår i samme grad som i den nasjonale forskriften. Utvalget begrunner dette videre med *”at pedagogikk og elevkunnskap med praksis og alle andre fag undervises på samisk og har et samisk perspektiv.”* Utvalget mener det er nødvendig med tre sammenhengende år for at studentene skal få tilstrekkelig med samisk språk og innhold i studiene. Fleksibel organisering gir også bedre muligheter for å følge og selv delta i høgskolens forsknings- og utviklingsarbeid.

Utvalget foreslår også en organisering av praksisopplæringen som skiller seg fra den nasjonale forskriften. Det har dels sammenheng med fordelingen av fag, jf. over. Å legge opp til praksis med 80 dager fordelt over tre år, og 20 dager fordelt over det siste året innebærer større grad av fleksibilitet.

Utvalget foreslår å tilrettelegge praksisopplæringen slik at det gjenspeiler et allsamisk perspektiv og gjennomføres ved skoler i minst to nordiske land.

Departementets vurdering

Departementet slutter seg til utvalgets vurderinger med unntak av forslaget om å tilrettelegge for praksis ved skoler i minst to nordiske land. Departementet har ingen hjemmel til å pålegge andre land å tilby praksis. Det er imidlertid ikke til hinder for at Samisk høgskole utvikler samarbeidsavtaler om praksis på tvers av landegrensene. Departementets forslag fremgår av vedlagte forskriftsutkast.

b) Obligatorisk norsk i grunnskolelærerutdanningen trinn 1- 7

Utvalgets vurdering

Samisk rammeplanutvalg foreslår at norsk ikke skal være obligatorisk fag på grunnskolelærerutdanningen for trinn 1 -7. Utvalget skriver: *”Hvis samisk lærerutdanning skal tre obligatoriske fag, vil studenter på 1. – 7. trinn ha begrensede valgmuligheter (bare 90 stp). Konsekvenser av begrensede valgmuligheter vil være at man ikke dekker skolens behov for faglig bredde i undervisningsfagene. Utvalget mener at studenter som ønsker å kunne undervise i faget norsk eller andre nordiske lands hovedspråk, må ta dette som valgt undervisningsfag.”*

Departementets vurdering:

Departementet mener det er nødvendig med krav til obligatorisk norsk 30 studiepoeng i grunnskolelærerutdanningen for trinn 1 – 7. Barn som har samisk som første- eller andrespråk omfattes av opplæringslovens bestemmelser i § 2.3 og skal ha opplæring i norsk. Derfor må lærere som underviser i skolen i det samiske språkområdet være kvalifiserte til å undervise samiske barn i norsk. Uten slike kvalifikasjoner vil yrkesutøvelsen begrenses. Bortfall av

norsk som obligatorisk fag ved Samisk høgskoles lærerutdanning vil dessuten kunne øke utfordringene med å skaffe kvalifiserte lærere til skoler i samiske områder.

Departementet har forståelse for utvalgets argumentasjon om at obligatorisk norsk vil begrense studentens valgmuligheter, men mener det er viktigere at alle samiske grunnskolelærere kvalifiseres til å kunne undervise både i norsk og i samisk skole, samt kunne gi samiske barn undervisning i norsk. Departementets forslag fremgår av vedlagte forskriftsutkast.

c) Obligatoriske fag i grunnskolelærerutdanningen trinn 5 - 10

Utvalgets vurdering

Samisk rammeplanutvalg foreslår samisk språk som et obligatorisk fag på 30 studiepoeng for trinn 5 – 10. Utvalget begrunner dette med at samisk er nødvendig dersom lærerne skal kunne undervise på samisk i sine fag.

Utvalget skriver videre: *”I likhet med den argumentasjonen som St. meld. nr. 11 (2208-2009) fører for norskfaget i den nasjonale lærerutdanningen, hvor norskfaget skal ivareta de grunnleggende ferdigheter i å kunne lese, skrive og uttrykke seg muntlig, vil samisk rammeplanutvalg fremheve det samiske språkets posisjon i samisk lærerutdanning. Det samiske språket skal gi de samiske elevene grunnleggende ferdigheter i å kunne lese, skrive og uttrykke seg muntlig. Utvalget foreslår at faget samisk (30 sp) som hovedregel starter første studieår.”*

Utvalgets leder har senere utdypet dette ved at vise til at samisk språk trenger en sterkere sikring enn norsk ettersom det er et truet urfolks- og minoritetsspråk. Det vises videre til evalueringen av Reform 97 der det går fram at samiskundervisningen på ungdomstrinnet innenfor det samiske forvaltningsområdet er på vikende front, bl.a. fordi skolene ikke har tilstrekkelig antall samisk-språklige faglærere eller lærere med kompetanse til å undervise på samisk i de ulike fagene. Dette til tross for at elevene har rett til opplæring i samisk. Det pekes på at det er behov for sterkere tiltak som bidrar til å utdanne flere samisk-språklige faglærere for å dekke behovet. Det er spesielt viktig at lærere på trinn 5 – 10 får kompetanse til å undervise på samisk i alle fag og til å utvikle samisk terminologi for fag og i ressurs- og undervisningsmateriale.

Utvalget har drøftet alternativet å fastsette samisk språk som obligatorisk fag til 60 studiepoeng, men ut fra en vurdering av behovet for bredde i fagkretsen har utvalget kommet til at 30 studiepoeng er tilstrekkelig.

Departements vurdering

I St. meld. nr. 11 (2008-2009) *Læreren – rollen og utdanningen*, ble det signalisert at departementet ville delegerer sin myndighet til Samisk høgskole når det gjaldt struktur og oppbygging av den nye lærerutdanningen, men samtidig at den skulle holde seg innenfor rammene av nasjonale bestemmelser av overordnet karakter. Forslaget om obligatorisk 30 studiepoeng samisk språk i grunnskolelærerutdanningen for trinn 5 – 10 bryter med prinsippet om at det ikke skal være obligatoriske fag på dette trinnet utover kravet til 60 studiepoeng pedagogikk og elevkunnskap.

Departementet er enig med utvalget i at det er behov for å styrke studentenes kompetanse i samisk språklære, terminologi og terminologiutvikling for å sette dem i stand til å gi

undervisning på samisk språk i sine respektive fag. Departementet viser i den forbindelse til Opptaksforskriftens bestemmelser om krav til kompetanse i samisk språk ved opptak til samisk lærerutdanning. Det forutsettes at studenter som tas opp til samisk grunnskolelærerutdanning har et tilfredsstillende faglig nivå i samisk språk.

Departementet er opptatt av at studentene ved samisk grunnskolelærerutdanning skal ha samme valgfrihet og tilsvarende krav til faglig fordypning som den nasjonale lærerutdanningen. Å fastsette 30 studiepoeng til ett obligatorisk fag som skal tas fra første studieår, reduserer valgfriheten og derved også muligheten til faglig bredde og faglig fordypning. Studentene som tar lærerutdanningen for trinn 5 – 10, skal normalt ha tre undervisningsfag, og på ungdomstrinnet stilles det krav om utdanning på minst 60 studiepoeng i flere fag for å kunne gi undervisning. Faglig bredde hos lærerne i den samiske grunnskolen er særlig viktig, bl.a. ettersom skolene i det samiske området er relativt små. Videre er det varslet i St. meld. nr. 11 (2008-2009) at ”*kravene til faglig kompetanse i fremtiden bør knyttes sterkere til det å undervise og ikke bare til å bli tilsatt*”. Departementet forstår at utvalget har foretatt en avveining mellom to hensyn: hensynet til faglig fordypning og faglig bredde på den ene siden og behovet for en styrket opplæring i samisk språk, terminologi og terminologiu utvikling. Departementet ser at dette er en vanskelig avveining, men vil utfordre høgskolen til å gjennomgå organiseringen av undervisningen slik at begge hensyn kan ivaretas innenfor rammen av de ulike fagutdanningene.

Departementet foreslår at det i arbeidet med faglige retningslinjer, som har frist til 20. januar, tas sikte på å legge til rette for en organisering av fagene slik at den nødvendige språk- og terminologiundervisningen kan integreres i de respektive fagenhetene. Departementet velger å sende på høring forslag til bestemmelser om grunnskolelærerutdanningen trinn 5 – 10 som er lik den nasjonale når det gjelder spørsmålet om obligatoriske fag. Det vil imidlertid bli lagt stor vekt på resultatene fra arbeidet med retningslinjene, samt høringsuttalelsene som fremkommer på dette punkt, før endelig beslutning fattes. Departementets forslag fremgår av vedlagte forskriftsutkast.

d) Bacheloroppgaven

Utvalgets vurdering

Samisk rammeplanutvalg mener at bacheloroppgaven må ha et samisk eller urfolksperspektiv. Begrunnelsen er at det er viktig for de studentene å få kompetanse i samers og urfolks spesifikke undervisnings- og læringsmåter og kan reflektere over dette gjennom studiet og i praksis

Departementets vurdering:

Departementet støtter utvalgets forslag om at bacheloroppgaven skal ha et samisk eller urfolksperspektiv.

e) Kompetanseforskriften

Utvalgets vurdering

Utvalget foreslår at Kompetanseforskriften (forskrift til Opplæringsloven § 14) endres slik at det blir et krav til 60 studiepoeng relevant utdanning ved tilsetting for undervisning i faget samisk på ungdomstrinnet.

Departementets vurdering

Departementet tar dette med som et innspill i vurderingen av endring av kompetanseforskriften.

§ 4 NASJONALE RETNINGSLINJER, PROGRAMPLAN OG INDIKATORER

Utvalgets forslag til forskriftstekst

Med utgangspunkt i forskriften, nasjonale og samiske retningslinjer, skal den enkelte institusjon utarbeide programplaner for samiske grunnskolelærerutdanninger med bestemmelser om faglig innhold, praksisopplæring, organisering, arbeidsformer og vurderingsordninger. Programplanen skal vedtas i institusjonens styre.

Merknader til § 4

Utvalgets vurdering

Utvalget har ingen merknader til dette forslaget.

Departementets vurdering

Formuleringen i § 4 baserer seg på forslag om at forskriften gjelder for flere institusjoner enn Samisk høyskole. Ettersom departementet sender på høring forslag om at virkeområdet for forskriften er samisk grunnskolelærerutdanning som gis ved Samisk høyskole, foreslås formulering i forskriftsutkastet i tråd med dette.

Departementet vil bemerke at det vil bli utarbeidet nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningene og indikatorer for hva som kjennetegner ny lærerutdanning. Institusjonenes programplaner for disse utdanningene skal være i samsvar med nasjonale retningslinjer.

Departementet har vurdert at det er nødvendig at også grunnskolelærerutdanningene ved Samisk høyskole omfattes av nasjonale retningslinjer for de fagene som ikke er "spesifikt" samiske (samisk kunsthåndverk, samisk språk). Samisk høyskole skal utdanne lærere som er kvalifiserte til å arbeide både i samisk og norsk grunnskole. Den samiske grunnskolelærerutdanningen som tilbys ved Samisk høyskole omfattes av de samme grunnleggende endringene som den nasjonale lærerutdanningen når det gjelder bl.a. kravet til bedre integrering mellom teori og praksis, forskningsforankring, progresjon i utdanningsprogrammene og gjennomgående profesjonsretting. Retningslinjene må imidlertid tilpasses slik at de dekker behovene for samisk grunnskolelærerutdannings virkeområde.

§ 5 Fritak

Utvalgets forslag til forskriftstekst

Eksamen eller prøve som ikke er avlagt som en del av en grunnskolelærerutdanning, kan gi grunnlag for fritak, jf. § 3-5 i universitets- og høyskoleloven. Utdanning som skal gi grunnlag for fritak, må enten være fag som tilsvarer skolefag eller fag som har relevans for arbeid som lærer i grunnskolen, jf. § 1, og bør omfatte fagdidaktikk og praksisopplæring. Studenten skal også kunne dokumentere samiskspråklig kompetanse i faget.

Studenter i samisk lærerutdanning som tar 30 sp. norsk, er fritatt for prøve i en av de norske målformene. De som tar 60 sp. norsk har ikke fritak for slik prøve.

Utvalgets vurdering

Utvalget har fremmet forslag om ovenstående fritaksbestemmelser uten nærmere begrunnelse.

Departementets vurdering

Departementet stiller spørsmål ved å snevre inn adgangen til å gi fritak fra en av målformene, og vurderer det slik at bestemmelsen i den nasjonale forskriften gir et videre handlingsrom. Høgskolen står imidlertid fritt til å fastsette lokale bestemmelser på dette området. Departementet er imidlertid enig med samisk rammeplanutvalg om at det må kunne stilles krav om dokumentert samiskspråklig kompetanse som forutsetning for fritak. Departementets forslag fremgår av vedlagte forskriftsutkast.

§ 6 Ikrafttredelse og overgangsregler

Utvalgets forslag til forskriftstekst

Forskriften trer i kraft 1. mars 2010 og gjelder fra og med opptak til studieåret 2010-2011. Studenter som følger tidligere rammeplaner har rett til å avlegge eksamen etter disse inntil 1. august 2015. Fra dette tidspunkt oppheves forskrift til rammeplan for allmennlærerutdanning av 13. desember 2005.

Utvalgets vurdering

Utvalget viser til at studenter som begynte høsten 2009 er de siste som er tatt opp til allmennlærerutdanningen. Disse skal etter planen være uteksaminert våren 2013. Erfaringer tilsier at enkelte studenter av ulike grunner trenger noe lenger tid. Utvalget har lagt dette til grunn og har satt 1.8.2015 som siste frist til å avlegge eksamen etter tidligere rammeplan.

Departementets vurdering

Departementet viser til det nasjonale utvalgets forslag, som er likelydende med unntak av dato for siste frist til å avlegge eksamen etter tidligere rammeplan. Departementet antar at det skyldes en inkurie, og at fristen bør være den samme som i det forslaget til nasjonal forskrift, dvs. 21. Desember 2015.

Departementets forslag fremgår av vedlagte forskriftsutkast.